

LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2015/826

(2015. gada 22. maijs)

par Dānijas paziņotajiem valsts noteikumiem attiecībā uz nitrītu pievienošanu noteiktiem gaļas produktiem

(izziņots ar dokumenta numuru C(2015) 3526)

(Autentisks ir tikai teksts dāņu valodā)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. panta 6. punktu,

tā kā:

I. FAKTI UN PROCEDŪRA

- (1) Ar Komisijas Lēmumu 2010/561/ES ⁽¹⁾ tika apstiprināti tie Dānijas valsts noteikumi par kālija nitrīta E 249 un nātrija nitrīta E 250 (nitrīti) pievienošanu gaļas produktiem, kuri ietverti 2005. gada 11. janvāra Rīkojumā Nr. 22 par pārtikas piedevām (*Bekendtgørelse nr 22 af 11.1.2005. om tilsætningsstoffer til fødevarer*) un Dānijas atļauto pārtikas piedevu sarakstā (*Liste over tilladte tilsætningsstoffer til fødevarer, "Positivlisten"*), ko Dānija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 114. panta 4. punktu paziņojusi Komisijai ar 2009. gada 20. novembra vēstuli. Šie valsts noteikumi tika apstiprināti līdz 2015. gada 25. maijam.
- (2) Netika prasīts, lai Dānija attiecībā uz nitrītu izmantošanu gaļas produktos savos tiesību aktos transponētu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/52/EK ⁽²⁾. Lēmums 2010/561/ES prasīja, lai Dānija sistemātiski vāktu un paziņotu Komisijai datus par to, vai Direktīvā 2006/52/EK noteikto daudzumu piemērošana nodrošina vajadzīgo aizsardzības līmeni un, ja ne, vai varētu rasties nepieņemams risks cilvēka veselībai. Tajā pašā laikā lēmums prasīja, lai Komisija pārbaudzītu Direktīvas 2006/52/EK īstenošanu dalībvalstīs, jo īpaši attiecībā uz nitrītu izmantošanu nozarē dažādās gaļas produktu kategorijās, un apspriestos ar dalībvalstīm, ieinteresētajām personām un EFSA.
- (3) Ar Komisijas Regulu (ES) Nr. 1129/2011 ⁽³⁾ daudzumi un citi Direktīvas 2006/52/EK nosacījumi attiecībā uz nitrītu izmantošanu gaļas produktos tika pārcelti uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1333/2008 ⁽⁴⁾ II pielikumu, ko piemēro kopš 2013. gada 1. jūnija.
- (4) Ar 2014. gada 25. novembra vēstuli Dānija Komisijai paziņoja, ka vēlas joprojām piemērot no Regulas (EK) Nr. 1333/2008 atšķirīgus valsts noteikumus par nitrītu piedevu izmantošanu gaļas produktos. 2013. gada 27. maija Rīkojums Nr. 542 par pārtikas piedevām attiecībā uz pārtikas produktos (BEK nr 542 af 27.5.2013. (*tilsætningsbekendtgørelsen*), *Offentliggørelsedato: 31.5.2013., Fødevareministeriet*). Savu paziņojumu Dānija pamatoja, iesniedzot papildu informāciju, kurā ietilpst dati par gaļas produktu patēriņu un importu, eksponētību nitrītiem, botulisma izplatību un nitrozamīnu veidošanos pārstrādātos gaļas produktos.

⁽¹⁾ Komisijas 2010. gada 25. maija Lēmums 2010/561/ES par Dānijas paziņotajiem valsts noteikumiem attiecībā uz nitrītu pievienošanu konkrētiem gaļas produktiem (OV L 247, 21.9.2010., 55. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīva 2006/52/EK, ar ko groza Direktīvu 95/2/EK par pārtikas piedevām, kas nav krāsvielas vai saldinātāji, un Direktīvu 94/35/EK par saldinātājiem, kurus lieto pārtikas produktos (OV L 204, 26.7.2006., 10. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas 2011. gada 11. novembra Regula (ES) Nr. 1129/2011, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1333/2008 II pielikumu, izveidojot Eiropas Savienības atļauto pārtikas piedevu sarakstu (OV L 295, 12.11.2011., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1333/2008 par pārtikas piedevām (OV L 354, 31.12.2008., 16. lpp.).

1. SAVIENĪBAS TIESĪBU AKTI

1.1. **LESD 114. panta 4. un 6. punkts**

- (5) LESD 114. panta 4. punktā paredzēts: “Ja pēc tam, kad Eiropas Parlaments un Padome, tikai Padome vai Komisija ir noteikusi saskaņošanas pasākumu, kāda dalībvalsts uzskata par vajadzīgu atstāt spēkā savus noteikumus 36. pantā minēto būtisko iemeslu dēļ vai nolūkā aizsargāt vidi vai darba vidi, tā dara Komisijai zināmus šos noteikumus, kā arī pamatojumu to atstāšanai spēkā.”
- (6) Saskaņā ar LESD 114. panta 6. punktu Komisija sešu mēnešu laikā pēc tam, kad šāds paziņojums iesniegts, attiecīgos valsts noteikumus apstiprina vai noraida, iepriekš pārbaudot, vai tie nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībai starp dalībvalstīm un nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.

1.2. **Regula (EK) Nr. 1333/2008**

- (7) Saskaņā ar Regulā (EK) Nr. 1333/2008 noteiktajiem vispārīgajiem principiem pārtikas piedevu var apstiprināt, ja pēc tās pastāv pamatota tehnoloģiska vajadzība, ja tā ir pieņemama veselības apsvērumu aspektā un ja tās izmantošana nemaldina patērētājus.
- (8) Regulas (EK) Nr. 1333/2008 II pielikumā noteikts Savienības saraksts ar pārtikas piedevām, ko tās teritorijā atļauts lietot pārtikas produktos, un šo piedevu lietošanas nosacījumi. Pārtikas piedevu statusā tirgū laist un, ievērojot Savienības sarakstā norādītos lietošanas nosacījumus, pārtikas produktos izmantot var tikai Savienības sarakstā iekļautas pārtikas piedevas.
- (9) Nitrītus gaļas produktiem pievieno jau vairākas desmitgades, cita starpā, lai, tos kombinējot ar citiem faktoriem, panāktu gaļas produktu, jo īpaši konservētu (*cured*) gaļas produktu, iekonservēšanu un mikrobioloģisko drošumu, jo nitrīti cita starpā kavē dzīvībai bīstamā botulisma izraisītājas baktērijas *Clostridium botulinum* vairošanos. Vienlaikus ir atzīts, ka nitrīti gaļas produktos var veicināt nitrozamīnu veidošanos, kas savukārt ir atzīti par kancerogēniem. Tādēļ šīs jomas tiesību aktu mērķis ir panākt līdzsvaru starp nitrozamīnu veidošanās risku, ko rada nitrītu pievienošana gaļas produktiem, no vienas puses, un, no otras puses, nitrītu radīto aizsargefektu pret baktēriju, jo īpaši botulisma izraisītāju, vairošanos.
- (10) Regulas (EK) Nr. 1333/2008 II pielikuma E daļas 08.3. punkta kategorijās “Gaļas produkti” ir norādīti kālija nitrīta (E 249) un nātrija nitrīta (E 250) maksimālie daudzumi, ko atļauts pievienot ražošanas laikā. Maksimālais pievienotais daudzums lielākajai daļai gaļas produktu parasti ir 150 mg/kg, bet sterilizētiem gaļas produktiem – 100 mg/kg. Nedaudziem noteiktiem konservētiem (*cured*) gaļas produktiem, kurus konkrētās dalībvalstīs gatavo pēc tradicionālas metodes, maksimālais daudzums ir 180 mg/kg.
- (11) Regulas (EK) Nr. 1333/2008 II pielikuma E daļas 08.3.4. punkta kategorijās “tradicionāli konservēti (*cured*) gaļas produkti, kam piemēro specifiskus nosacījumus attiecībā uz nitrītiem un nitrātiem” ir norādīti maksimālie atlieku daudzumi attiecībā uz noteiktiem norādītiem tradicionāli konservētiem (*cured*) gaļas produktiem, kurus ražo ar tradicionāliem ražošanas paņēmieniem. Dažādām šādu produktu grupām piemēro maksimālos pieļaujamos atlieku daudzumus 50 mg/kg, 100 mg/kg un 175 mg/kg, piemēram, *Wiltshire* bekonam, tikai apsālot konservētam (*cured*) bekonam un tiem līdzīgiem produktiem 175 mg/kg, savukārt *Wiltshire* šķiņķim un tam līdzīgiem produktiem 100 mg/kg. Attiecībā uz šiem produktiem ir noteiktas maksimālās atlieku robežvērtības, jo šo produktu ražošanas procesa īpatnību dēļ nav iespējams regulēt gaļā absorbētās konservēšanas sāls ievades daudzumu. Lai varētu identificēt “līdzīgus produktus” un noteikt, uz kuriem produktiem attiecināt dažādos maksimāli pieļaujamos daudzumus, regulā ir aprakstīts šo specifisko produktu ražošanas process.
- (12) Regulā (EK) Nr. 1333/2008 paredzēto maksimālo daudzumu pamatā ir Pārtikas zinātniskās komitejas (turpmāk “SCF”) 1990. gada ⁽¹⁾ un 1995. gada atzinums ⁽²⁾, kā arī Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (turpmāk “EFSA”) 2003. gada 26. novembra atzinums ⁽³⁾. Līdz ar norādījumu, ka sterilizētos gaļas produktos atļauts pievienot līdz

⁽¹⁾ *Opinion on nitrates and nitrites*, sniegts 1990. gada 19. oktobrī, *European Commission – Reports of the Scientific Committee for Food (twenty-sixth series)*, 21. lpp.

⁽²⁾ *Opinion on nitrates and nitrites*, sniegts 1995. gada 22. septembrī, *European Commission – Reports of the Scientific Committee for Food (thirty eighth series)*, 1. lpp.

⁽³⁾ *Opinion of the Scientific Panel on Biological Hazards on a request from the Commission related to the effects of Nitrites/Nitrates on the Microbiological Safety of Meat Products*, *The EFSA Journal* (2003) 14, 1. lpp.

100 mg/kg nitrītu, savukārt citos gaļas produktos – 150 mg/kg, maksimālie pievienošanai atļautie daudzumi atspoguļo šajos zinātniskajos atzinumos minētos diapazonus. Ņemot vērā lielo (konservētu (*cured*)) gaļas produktu un to ražošanas metožu daudzveidību Eiropas Savienībā, Savienības likumdevējs atzīst, ka pašlaik nav iespējams noteikt attiecīgu nitrīta daudzumu katram produktam.

- (13) Izņēmumi no noteikuma par maksimālo pievienoto daudzumu piemērošanu ir ierobežoti. Tos piemēro specifiskiem produktiem, kurus tradicionāli ražo noteiktās dalībvalstīs un kuriem ražošanas procesa īpatnību dēļ nav iespējams regulēt gaļā absorbētās konservēšanas sāls ievades daudzumu. Tradicionālie produkti, kuriem šos izņēmumus piemēro, ir konkrētāk definēti ar ražošanas metodes aprakstu.

2. PAZIŅOTIE VALSTS NOTEIKUMI

- (14) Valsts noteikumi, ko 2014. gada 25. novembrī paziņojusi Dānija, ir 2013. gada 27. maija Rīkojums Nr. 542 par pārtikas piedevām utt. pārtikas produktos (BEK nr 542 af 27.5.2013. (*tilsætningbekendtgørelsen*), *Offentliggørelsedato: 31.5.2013.*, *Fødevareministeriet*). Kopsakarā ar Lēmumu 2010/561/ES Komisija jau ir novērtējusi Dānijas piemērotos stingrākos noteikumus attiecībā uz E 249 un E 250.

Rīkojums Nr. 542 paredz, ka nitrītus (E 249–250) gaļas produktos drīkst izmantot, tikai ievērojot tā 3. pielikuma nosacījumus. Pamatojoties uz Lēmumu 2010/561/ES, attiecībā uz nitrītu (E 249–250) izmantošanu ir noteikti [šādi] nosacījumi un ierobežojumi. Tabulā minētās produktu grupas atbilst Regulas (EK) Nr. 1333/2008 par pārtikas piedevām II pielikuma sarakstā norādītajām grupām un aizstāj no tās izrietošos lietojumus:

Pārtikas produkts	Pievienotais nitrītu daudzums (mg/kg)
08.3.1. Termiski neapstrādāta pārstrādāta gaļa	Kopā 60 mg/kg, taču fermentētās salami desās kopā 100 mg/kg un pilnīgi konservētos vai daļēji konservētos produktos kopā 150 mg/kg.
08.3.2. Termiski apstrādāta pārstrādāta gaļa	Kopā 60 mg/kg, taču ne tradicionālajās dāņu kotletītēs un aknu pastētē. Pilnīgi konservētos vai daļēji konservētos produktos kopā 150 mg/kg, <i>rullepølse</i> (gaļas ruletes desā) kopā 100 mg/kg un pilnīgi konservētos vai daļēji konservētos produktos un sāļījumā mērcētā (<i>cured</i>) šķiņķī kopā 150 mg/kg.
08.3.4. Tradicionāli konservēti (<i>"cured"</i>) gaļas produkti, uz ko attiecas īpaši ar nitrītiem un nitrātiem saistīti noteikumi	Kopā 60 mg/kg, taču Wiltshire bekonam līdzīgā bekonā un līdzīgos izgriezumus kopā 150 mg/kg.

- (15) Tāpēc daudzu veidu gaļas produktiem piemēro robežvērtību 60 mg/kg, turpretim ar Regulu (EK) Nr. 1333/2008 noteiktās maksimālās robežvērtības ir 100 vai 150 mg/kg.

3. PROCEDŪRA

- (16) Ar 2014. gada 25. novembra vēstuli Dānija Komisijai paziņoja, ka vēlas joprojām piemērot no Regulas (EK) Nr. 1333/2008 atšķirīgus valsts noteikumus par nitrītu piedevu izmantošanu gaļas produktos. Savu paziņojumu Dānija pamatoja, iesniedzot papildu informāciju, kurā ietilpst dati par gaļas produktu patēriņu un importu, eksponētību nitrītiem, botulisma izplatību un nitrozamīnu veidošanos pārstrādātos gaļas produktos.
- (17) Komisija attiecībā uz šo paziņojumu publicēja paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽¹⁾, lai Dānijas noteikumus un pieprasījumam sniegto pamatojumu darītu zināmus pārējām ieinteresētajām personām. Ar 2015. gada 30. marta vēstuli Komisija par paziņojumu informēja arī citas dalībvalstis un deva tām iespēju

⁽¹⁾ OVC 93, 20.3.2015., 18. lpp.

30 dienu laikā par šo jautājumu iesniegt komentārus. Šajā termiņā Komisija saņēma komentārus no Čehijas Republikas un no Zviedrijas.

- Čehijas Republika respektē, ka valsts noteikumos attiecībā uz nitrītu piedevu izmantošanu gaļas produktos Dānijas ražotājiem ir noteikti stingrāki ierobežojumi. Taču attiecībā uz citu dalībvalstu produktiem Čehijas Republika prasa joprojām saglabāt tos spēkā esošos nitrītu daudzuma ierobežojumus gaļas produktiem, kas noteikti ar Regulu (EK) Nr. 1333/2008 par pārtikas piedevām.
- Zviedrija uzskata, ka Dānijas valsts noteikumi, šķiet, ir labi pamatoti un Zviedrijas apstākļus būtiski neietekmē. Pamatojoties uz Dānijas paziņojumā norādīto informāciju, Zviedrija neredz iemeslus, kuru dēļ spēkā esošo valsts noteikumu pagarinājums nebūtu pieņemams. Tālākai pagarināšanai būtu arī tāda priekšrocība, ka ES gūtu laiku nitrītu līmeņu pārskatīšanai, kurā tad būtu iespējams izmantot arī EFSA pasreizējo darbu attiecībā uz nitrītu izmantošanu par pārtikas piedevām.

4. NITRĪTU ATKĀRTOTA IZVĒRTĒŠANA

- (18) Komisijas Regula (ES) Nr. 257/2010 ⁽¹⁾ prasa, lai Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde līdz 2015. gada beigām kālija nitrītu (E 249) un nātrija nitrītu (E 250) izvērtētu atkārtoti. Šīs atkārtotās izvērtēšanas vajadzībām EFSA pārbaudīs SCF un savus agrākos atzinumus, ja tādi ir, sākotnējo dokumentāciju, ieinteresētā(-o) tirgus dalībnieka(-u) un/vai jebkādas citas ieinteresētas personas iesniegtos datus un datus, ko darījušas pieejamas Komisija un dalībvalstis, kā arī apzinās jebkādu būtisku literatūru, kas publicēta kopš katras pārtikas piedevas pēdējā izvērtējuma.
- (19) Tie dati par gaļas produktu patēriņu, eksponētību nitrītiem, botulisma izplatību un nitrozamīnu veidošanos pārstrādātos gaļas produktos, ko Dānija sniedza, savu paziņojumu pamatojot, tika iesniegti EFSA, lūdzot tos ņemt vērā notiekošajā atkārtotajā izvērtēšanā.

5. KOMISIJAS VEIKTĀ PĀRRAUDZĪBA

- (20) 2014. gadā Komisija pabeidza teorētisku pētījumu, kura mērķis bija pārraudzīt ES nitrītu noteikumu īstenošanu dalībvalstīs. Pētījuma pamatā bija atbildes uz visām dalībvalstīm iesniegtu anketu. Tas atklāja, ka nesterilizētiem gaļas produktiem ar dažiem izņēmumiem nitrītus parasti pievieno daudzumā, kas nesasniedz ES atļauto maksimālo daudzumu, taču pārsniedz Dānijas līmeņus. Ziņojums secināja, ka jāturpina pētīt spēkā esošo maksimālo nitrītu daudzumu pārskatīšanas iespēja ⁽²⁾.
- (21) Tāpēc Komisija sāka *ad hoc* pētījumu par nitrītu izmantošanu nozarē dažādu kategoriju gaļas produktiem. Pētījumā ietilps literatūras pētījumi, seminārs ar gaļas tehnoloģijas ekspertiem un ES gaļas pārstrādes nozares aptauja par to, kā nitrītus faktiski izmanto un kādus nitrītus daudzumus izmanto atšķirīgajiem apzinātajiem gaļas produktu veidiem. Šā pētījuma secinājumiem vajadzētu tapt pieejamiem līdz 2015. gada beigām.

II. NOVĒRTĒJUMS

1. PIEŅEMAMĪBA

- (22) Saskaņā ar LESD 114. panta 4. un 6. punktu pēc tam, kad pieņemts saskaņošanas pasākums, dalībvalsts LESD 36. pantā minēto būtisko iemeslu dēļ vai vides vai darba vides aizsargāšanas labad drīkst atstāt spēkā savus stingrākos valsts noteikumus, ja vien tā šos noteikumus dara Komisijai zināmus un ja Komisija minētos pasākumus apstiprina.
- (23) Dānijas paziņojums attiecas uz valsts noteikumiem, kas attiecībā uz kālija nitrītu (E 249) un nātrija nitrītu (E 250) atkāpjas no Regulas (EK) Nr. 1333/2008 II pielikuma E daļas noteikumiem. Spēkā esošie Dānijas noteikumi būtībā bija spēkā jau laikā, kad minētos maksimālos daudzumus sākotnēji noteica ar Direktīvu 2006/52/EK.

⁽¹⁾ Komisijas 2010. gada 25. marta Regula (ES) Nr. 257/2010, ar ko izveido programmu, lai atkārtoti novērtētu pārtikas piedevas, kas atļautas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1333/2008 par pārtikas piedevām (OV L 80, 26.3.2010., 19. lpp.).

⁽²⁾ https://webgate.ec.europa.eu/sanco_foods/main/index.cfm?event=document.edit&identifier=5924&documentTypeId=57

- (24) Dānijas Rīkojums Nr. 542 atļauj nitrītu gaļas produktiem pievienot, tikai nepārsniedzot konkrētus pievienotus daudzumus. Atkarībā no konkrētajiem produktiem šie maksimālie daudzumi ir 60, 100 vai 150 mg/kg, un noteiktiem produktiem tie ir mazāki par Regulā (EK) Nr. 1333/2008 noteiktajiem daudzumiem. Turklāt atšķirībā no Regulas (EK) Nr. 1333/2008 Dānijas noteikumi neparedz nekādus tādus izņēmumus no principa, pēc kura attiecībā uz nitrītiem nosaka maksimālos pievienotus daudzumus, kas neļautu tirgū laist noteiktus tradicionāli ražotus gaļas produktus no citām dalībvalstīm.
- (25) Tāpēc Dānijas noteikumi ir stingrāki par Regulas (EK) Nr. 1333/2008 noteikumiem, jo vairākiem produktu veidiem tie nosaka mazākus maksimālos pievienotus daudzumus (bieži vien 60 mg/kg) un, pamatojoties uz maksimālajām atlieku robežvērtībām, neļauj tirgū laist noteiktus tradicionālus gaļas produktus.
- (26) Saskaņā ar LESD 114. panta 4. punktu paziņojumam tika pievienots apraksts ar pamatojumu, kas saistīts ar vienu vai vairākiem LESD 36. pantā minētajiem būtiskajiem iemesliem, šajā gadījumā – aizsargāt cilvēka veselību un dzīvību. Dānijas Pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrijas pavadziņojums sniedz papildu datus par gaļas produktu patēriņu un importu, eksponētību nitrītiem, botulisma izplatību, kā arī nitrozamīnu veidošanos pārstrādātos gaļas produktos.
- (27) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka Dānijas iesniegtais pieteikums uz atļauju saglabāt spēkā valsts noteikumus attiecībā uz nitrītu izmantošanu gaļas produktos atbilst LESD 114. panta 4. punktam.

2. IEGUVUMU NOVĒRTĒJUMS

- (28) Saskaņā ar LESD 114. panta 4. punktu un 6. punkta pirmo daļu Komisijai ir jāpārlicinās, ka ir izpildīti visi nosacījumi, kas dod iespēju dalībvalstij atstāt spēkā savus noteikumus, kuri atkāpjas no minētajā pantā paredzētā Savienības saskaņošanas pasākuma.
- (29) Konkrētāk, Komisijai jānovērtē, vai valsts noteikumi ir pamatoti ar LESD 36. pantā minētajiem būtiskajiem iemesliem, vai tiem ir sakars ar vides vai darba vides aizsardzību un vai tie paredz tikai tādus pasākumus, kas vajadzīgi likumīgā mērķa sasniegšanai. Turklāt, ja Komisija uzskata, ka valsts noteikumi atbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem, saskaņā ar LESD 114. panta 6. punktu tai jāverificē, vai valsts noteikumi nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm un vai tie nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.
- (30) Jānorāda, ka, ņemot vērā LESD 114. panta 6. punktā noteikto termiņu, Komisijai, pārbaudot, vai saskaņā ar LESD 114. panta 4. punktu paziņotie valsts pasākumi ir pamatoti, jāievēro pamatojums, ko paziņojumā sniegusi dalībvalsts. Tas nozīmē, ka saskaņā ar Līguma noteikumiem pienākums sniegt pierādījumus par valsts noteikumu pamatotību ir tai dalībvalstij, kura pieprasa tos atstāt spēkā.
- (31) Tomēr, ja Komisijai ir informācija, kuras dēļ varētu rasties vajadzība pārskatīt Savienības saskaņošanas pasākumu, no kura atkāpjas paziņotie valsts noteikumi, tā var šo informāciju ņemt vērā paziņoto valsts noteikumu vērtēšanā.

2.1. Dānijas nostāja

- (32) Dānija apgalvo, ka tās tiesību akti nodrošina augstāku cilvēka veselības un dzīvības aizsardzības līmeni, jo tajos attiecībā uz nitrītiem noteikti mazāki maksimālie pievienotie daudzumi, nekā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1333/2008, un tie neļauj laist tirgū tradicionālus gaļas produktus, attiecībā uz kuriem nav iespējams noteikt ievades daudzumus. Dānija uzskata, ka tās noteikumi pilnīgi sader ar SCF 1990. gada un 1995. gada ieteikumu un ar EFSA 2003. gada 26. novembra atzinumu.
- (33) Dānija uzskata arī, ka izmantoto nitrītu daudzumu reglamentēšana, kas balstās uz vērtējumu par to, vai, tos izmantojot, uzņemtie daudzumi pārsniedz noteikto pieļaujamo diennakts devu, nenodrošina nepieciešamo cilvēka veselības aizsardzību. Attiecībā uz nitrītiem noteikto pieļaujamo diennakts devu nav ņemta vērā ar nitrītu

izmantošanu gaļas produktos saistīto nitrozamīnu veidošanās. Zinātniski izvērtējumi liecina, ka nitrozamīni ir genotoksiski; tādējādi nav iespējams noteikt robežu, zem kuras tie nebūtu kancerogēni. Dānija uzsver arī, ka nitrozamīnu veidošanās atkarīga no pievienotajiem nitrītu daudzumiem, nevis no daudz mazākajiem atlieku daudzumiem, kas, vielai pārtikā pārveidojoties, parasti ir produktā, kad to lieto uzturā.

- (34) Tādēļ tā uzskata, ka kopumā zinātniskais novērtējums pierāda, ka a) lietojums būtu iespējami jāsamazina, izmantojot diferencētus daudzumus, kas atbilst ar dažādiem produktiem saistītajām tehniskajām vajadzībām, b) nitrītu un nitrātu lietošanā būtu jāreglamentē pievienotie daudzumi, nevis atlieku daudzumi un c) nepieciešamo iekonservēšanu panāk, izmantojot EFSA ieteiktos daudzumus. Šajā ziņā Dānija uzskata, ka tās noteikumi sistemātiski atbilst minētajiem ieteikumiem, savukārt Regula (EK) Nr. 1333/2008 tieši attiecībā uz nitrītiem neatbilst.
- (35) Dānija uzsver arī, ka tās noteikumi piemēroti daudzus gadus un ka to dēļ nekad nav radušās problēmas ar attiecīgo produktu iekonservēšanu. Turklāt Dānijā, salīdzinot ar citām ES dalībvalstīm, botulisms ir relatīvi rets un kopš 1980. gada nav reģistrēts neviens saslimšanas gadījums, ko būtu izraisījusi gaļas produktu lietošana uzturā. Dānija norāda, ka kopš 2006. gada valstī nav reģistrēts neviens botulisma gadījums. Tādējādi joprojām tiek uzskatīts, ka Dānijas noteikumi par nitrītu izmantošanu gaļas produktos nodrošina visaptverošu aizsardzību pret saindēšanos ar pārtiku.
- (36) Attiecībā uz patēriņa modeļiem Dānijas Pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrijas ziņojumā sniegti papildu dati par gaļas produktu patēriņu un importu, kā arī analīze par nitrītiem Dānijas tirgū pieejamajos gaļas produktos. Pēc Dānijas iestāžu ieskata, šis ziņojums liecina, ka to gaļas produktu patēriņš, kuriem var pievienot nitrītus, gadu gaitā saglabājas stabils.
- (37) Attiecībā uz eksponētību nitrītiem Dānijas Pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrijas ziņojumā ir sniegtas aplēses, kuru pamatā ir 384 analīzes par nitrītiem pārstrādātā gaļā un aukstā uzgriežamā gaļā un uztura aptauju dati par patēriņu. Pamatojoties uz šīm aplēsēm, vidējā eksponētība nitrītiem joprojām ir zem pieļaujamās diennakts devas. Salīdzinājumā ar pieaugušajiem 4–5 gadus veciem bērniem eksponētība uz kilogramu ķermeņa svara ir trīs reizes augstāka.
- (38) Attiecībā uz nitrozamīnu veidošanos pārstrādātos gaļas produktos Dānijas Pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrija iesniedza tādu DTU Nacionālā pārtikas institūta sagatavotu apkopojošu ziņojumu par N-nitrozamīnu klātbūtni pārstrādātos gaļas produktos, kurā secināts, ka zems nitrozamīnu līmenis vislabāk panākams, izmantojot iespējami maz nitrītu, turklāt tos izmantojot kombinācijā ar eritorbīnskābi, askorbīnskābi vai askorbātu, jo tas novērstu iespējamo nitrozamīnu veidošanos.
- (39) Turklāt Dānija uzstāj, ka tās noteikumi par nitrītiem nav šķērslis tirdzniecībai, un atsaucas uz rādītājiem, kas liecina, ka gaļas produkti no citām dalībvalstīm ir importēti un ka no 2010. gada šis imports ir audzis.
- (40) Kopumā Dānija uzskata, ka, lai vēl vairāk nekā ar Regulas (EK) Nr. 1333/2008 prasībām mazinātu nitrozamīnu eksponētības radīto risku cilvēka veselībai, ir legītimi arī turpmāk piemērot Dānijas tiesību aktus. Pēc Dānijas ieskata, tās saskaņā ar Lēmumu 2010/561/ES veiktā pārraudzība liecina, ka iepriekš vērā ņemtie veselības apsvērumi joprojām ir svarīgi. Visbeidzot, tā apgalvo, ka pieejamie dati liecina, ka Dānijas noteikumi nav šķērslis attiecīgo produktu tirdzniecībai.

2.2. Dānijas nostājas izvērtējums

2.2.1. Pamatojums saskaņā ar LESD 36. pantā minētajiem būtiskajiem iemesliem

- (41) Dānijas tiesību aktu mērķis ir salīdzinājumā ar Regulā (EK) Nr. 1333/2008 paredzētajiem maksimāli pieļaujamajiem daudzumiem augstākā līmenī panākt cilvēka veselības un dzīvības aizsardzību pret eksponētību nitrītiem un iespējamo nitrozamīnu veidošanos gaļas produktos, noteiktiem gaļas produktiem nosakot mazākus maksimālos pievienotos nitrīta daudzumus un neļaujot laist tirgū produktus, kuriem var noteikt tikai maksimālos atlieku daudzumus.
- (42) Lai novērtētu, vai Dānijas tiesību akti tiešām ir pietiekami un nepieciešami šā mērķa sasniegšanai, ir jāņem vērā vairāki faktori. Proti, ir jāpanāk līdzsvars starp diviem veselības riskiem, no kuriem viens ir nitrozamīnu klātbūtne gaļas produktos un otrs – gaļas produktu mikrobioloģiskais drošums. Mikrobioloģiskais drošums ir ne tikai

vienkārša tehnoloģiska vajadzība, bet arī ļoti svarīgs veselības aspekts. Lai gan ir atzīts, ka nitrītu daudzums gaļas produktos ir jāierobežo, mazāks nitrītu daudzums gaļā nenozīmē, ka automātiski paaugstināsies cilvēku veselības aizsardzība. Vispiemērotākais nitrītu daudzums ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, kuri ir apstiprināti attiecīgajos SCF un EFSA atzinumos, piemēram, sāls pievienošana, mitrums, pH, produkta glabāšanas laiks, higiēna, temperatūras regulācija u. c.

- (43) Ņemot vērā minēto apsvērumu, kā arī 10. un 11. apsvērumu, Komisija uzskata, ka principā Regula (EK) Nr. 1333/2008 pietiekami līdzsvaro divus pretējus veselības riskus, ņemot vērā gaļas produktu daudzveidību Savienībā.
- (44) No otras puses, Komisijai ir jāizvērtē Dānijas likumdevēju konkrētā izvēle un pieredze, kas gūta, piemērojot šos noteikumus, kuri ir jau ilgi bijuši spēkā. Ņemot vērā Dānijas iesniegtos rādītājus par saindēšanos ar pārtiku, un jo īpaši par botulisma gadījumiem, Dānija ir pierādījusi, ka, piemērojot savus tiesību aktus, tai līdz šim izdevies gūt apmierinošus rezultātus. Šie dati liecina, ka Dānijas tiesību aktos noteiktie maksimālie daudzumi ir bijuši pietiekami, lai nodrošinātu Dānijā pašlaik ražoto gaļas produktu un pašlaik izmantoto ražošanas metožu mikrobioloģisko drošumu.
- (45) Komisija norāda, ka Dānijas tiesību akti ir saderīgi ar attiecīgajiem zinātniskajiem atzinumiem, ko sniegušas Savienības zinātniskās organizācijas. To pamatā ir maksimālo pievienoto daudzumu reglamentēšana, un tajos ir ievērots minētajos atzinumos norādītais pievienoto nitrīta daudzumu diapazons (t. i., 50–150 mg/kg). Vienlaikus Dānija, ņemot vērā Dānijā vairāk izplatītos gaļas produktu veidus un biežāk izmantotās ražošanas metodes, īpašām gaļas produktu grupām salīdzinājumā ar regulu ir noteikusi konkrētākus maksimālos pievienotos daudzumus.
- (46) Turklāt ir jāņem vērā, ka, pēc Dānijas sniegtās informācijas, lielākajai daļai Dānijas iedzīvotāju uzturā lietoto gaļas produktu pašlaik piemēro robežvērtību 60 mg/kg, kas varētu būt jāaizstāj ar robežvērtību 100 vai 150 mg/kg. Lai gan daļu ražotājiem, tāpat kā citu dalībvalstu ražotājiem, nav uzlikts pienākums nitrītu daudzumus, ko tie patlaban pievieno ražotajiem produktiem, paaugstināt līdz Regulā (EK) Nr. 1333/2008 minētajiem maksimālajiem daudzumiem, nevar izslēgt, ka Dānijas iedzīvotāju faktiskā eksponētība nitrītiem paaugstināsies.
- (47) Pamatojoties uz pašlaik pieejamo informāciju, Komisija uzskata, ka var uz laiku apmierināt lūgumu paziņotos pasākumus joprojām saglabāt spēkā, to pamatojot ar sabiedrības veselības aizsardzību Dānijā.

2.2.2. Patvaļīgas diskriminācijas, dalībvalstu savstarpējās tirdzniecības slēptu ierobežojumu vai iekšējā tirgus darbības šķēršļu neesība

2.2.2.1. Patvaļīgas diskriminācijas neesība

- (48) No LESD 114. panta 6. punkta izriet, ka Komisijai jāpārbauda, vai paredzētie pasākumi nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis. Saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai izvairītos no diskriminēšanas, līdzīgas situācijas nedrīkst izskatīt dažādos veidos un dažādas situācijas nedrīkst izskatīt vienā veidā.
- (49) Dānijas valsts tiesību aktus piemēro gan vietējiem produktiem, gan produktiem, kas ražoti citās dalībvalstīs. Kamēr nav pierādīts pretējais, var secināt, ka valsts noteikumi nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis.

2.2.2.2. Slēptu tirdzniecības ierobežojumu neesība

- (50) Tādi valsts pasākumi, ar kuriem ražojumu lietošanu ierobežo lielākā mērā nekā ar Savienības regulu, parasti būtu tirdzniecības šķērslis, jo attiecīgajā dalībvalstī noteikta lietošanas aizlieguma dēļ tajā būtu aizliegts laist tirgū ražojumus, ko likumīgi laiž tirgū un lieto pārējā Savienības teritorijā. LESD 114. panta 6. punkta priekšnosacījumu mērķis ir novērst, ka ar minētā panta 4. un 5. punkta kritērijiem pamatotus ierobežojumus piemērotu nepiemērotu iemeslu dēļ un ka faktiski tie būtu ekonomiski pasākumi, kas kavē ražojumu importēšanu no citām dalībvalstīm, proti, ierobežojumi, kas netieši aizsargā valsts vietējos ražojumus.
- (51) Ņemot vērā to, ka citādi saskaņotā jomā Dānijas noteikumi stingrākus standartus attiecībā uz nitrītu pievienošanu noteiktiem gaļas produktiem nosaka arī citu dalībvalstu uzņēmumiem, tie varētu nozīmēt slēptu tirdzniecības ierobežošanu vai šķērslī iekšējā tirgus darbībai. Tomēr ir atzīts, ka LESD 114. panta 6. punkts ir jāsaprot tā, ka

apstiprināt nedrīkst tikai tādus valsts pasākumus, kuri iekšējā tirgus darbībai rada nesamērīgus šķēršļus. Šajā sakarā Dānija ir iesniegusi datus, kas liecina, ka, par spīti Dānijas tiesību aktu piemērošanai, gaļas produktus no citām dalībvalstīm ne vien importē, bet šis imports kopš 2010. gada ir pat audzis.

- (52) Nav pierādījumu tam, ka valsts noteikumi faktiski būtu paredzēti valsts vietējo ražojumu aizsardzībai, tāpēc var secināt, ka tie nav slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm.

2.2.2.3. Šķēršļu neesība iekšējā tirgus darbībai

- (53) Šo nosacījumu nevar interpretēt tādā veidā, ka tas neļauj apstiprināt nevienam valsts pasākumu, kurš varētu ietekmēt iekšējā tirgus izveidi. Ikviens valsts pasākums, kas atkāpjas no saskaņošanas pasākuma, kura mērķis ir iekšējā tirgus izveide un darbība, būtībā ir pasākums, kurš varētu ietekmēt iekšējo tirgu. Tādēļ, lai LESD 114. pantā noteiktā procedūra būtu noderīga arī turpmāk, jēdziens “šķērslis iekšējā tirgus darbībai” LESD 114. panta 6. punkta kontekstā ir jāsaprot kā nesamērīga ietekme uz izvirzīto mērķi.
- (54) Ņemot vērā, ka Dānijas valdība atsaucas uz to, ka mazāka eksponētība nitrātiem gaļas produktos labvēlīgi ietekmē veselību un ka, pamatojoties uz pašlaik pieejamajiem datiem, šķiet, ka tirdzniecība vispār netiek ietekmēta vai tiek ietekmēta tikai pavisam nelielā mērķī, Komisija uzskata, ka Dānijas paziņotos noteikumus var uz laiku atstāt spēkā, pamatojoties uz mērķi aizsargāt cilvēka veselību un dzīvību un ņemot vērā, ka tie nav nesamērīgi un tādējādi nerada šķērslis iekšējā tirgus darbībai LESD 114. panta 6. punkta nozīmē.
- (55) Pamatojoties uz šo analīzi, Komisija uzskata, ka nosacījums par šķēršļu neradīšanu iekšējā tirgus darbībai ir izpildīts.

2.2.3. Termins

- (56) Iepriekš minētie secinājumi balstās uz pašlaik pieejamo informāciju, un jo īpaši uz skaitļiem, kas liecina, ka Dānijai, pat attiecībā uz nitrātu pievienošanu atsevišķu veidu gaļas produktiem nosakot mazākus maksimālos daudzumus, ir izdevies kontrolēt botulismu, turklāt neradot nesamērīgus tirdzniecības traucējumus.
- (57) Cits svarīgs faktors ir gaļas produktu patēriņa apjoms Dānijā, kura dēļ Regulas (EK) Nr. 1333/2008 piemērošana varētu palielināt Dānijas iedzīvotāju eksponētību nitrātiem un attiecīgi arī nitrozamīniem.
- (58) Dānijai joprojām būs jāpārtrauc situācija un jāvāc dati par to, vai Regulā (EK) Nr. 1333/2008 noteikto daudzumu piemērošana nodrošina vajadzīgo aizsardzības līmeni cilvēka veselībai un, ja ne, vai tā tai varētu izraisīt nepieļaujamu risku. Savātajos datos galvenā uzmanība būtu jāpievērš botulisma kontrolei. Turklāt Dānijai būs jāturpina vākt datus par gaļas produktu importu no citām dalībvalstīm. Dānijai tiek izvirzīta prasība savāktos datus ik pēc diviem gadiem no šā lēmuma pieņemšanas dienas darīt zināmus Komisijai. Turklāt Komisijai būtu jāapsver secinājumi, kas gūti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 257/2010 izdarītajā EFSA atkārtotajā izvērtējumā par nitrātiem un *ad hoc* pētījumā par nitrātu izmantošanu nozarē dažādu kategoriju gaļas produktiem.
- (59) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka valsts noteikumus iepriekš minētajā apjomā var apstiprināt uz trīs gadu termiņu.

III. SECINĀJUMS

- (60) Ņemdam vērā iepriekš minētos apsvērumus un arī dalībvalstu komentārus par Dānijas iestāžu iesniegto paziņojumu, Komisija atzīst, ka 2014. gada 25. novembrī saņemto Dānijas lūgumu saglabāt spēkā valsts noteikumus par nitrātu pievienošanu, kuri ir stingrāki nekā Regulas (EK) Nr. 1333/2008 noteikumi, var apmierināt uz trim gadiem no šā lēmuma pieņemšanas datuma. Dānijai joprojām būs jāpārtrauc situācija un jāvāc dati par to, vai Regulā (EK) Nr. 1333/2008 noteikto daudzumu piemērošana nodrošina vajadzīgo aizsardzības līmeni cilvēka veselībai un, ja ne, vai tā tai varētu izraisīt nepieļaujamu risku,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Saskaņā ar LESD 114. panta 4. punktu tiek apstiprināti Dānijas Karalistes ar 2014. gada 25. novembra vēstuli Komisijai paziņotie uz nitrātu pievienošanu gaļas produktiem attiecināmie valsts noteikumi, kas ietverti 2013. gada 27. maija Rīkojumā Nr. 542 par pārtikas piedevām utt. pārtikas produktos (BEK nr 542 af 27.5.2013. (tilsætningbekendtgørelsen), Offentliggørelsedato: 31.5.2013., Fødevareministeriet).

2. pants

Šis lēmums zaudē spēku 2018. gada 22. maijā.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Dānijas Karalistei.

Briselē, 2015. gada 22. maijā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Vytenis ANDRIUKAITIS